

tvangsauktion. På sidelinjen står de unge og kan ikke komme ind i erhvervet. Det er et problem – på længere sigt også for erhvervets konkurrenceevne,« vurderer Henrik Zobbe.

Svært for eksterne penge
Han betegner situationen som en meget langstrakt

skyttegravskrig, hvor banker og landmændene kæmper om, hvem der skal bære tabene for, at erhvervets gæld i en årrække har været langt større, end driften af gårdene kan forrente.

»Når priserne er tilbage i et realistisk leje, burde det være muligt også for unge landmænd at få finansieret køb af

landbrugsbedrifter,« siger Henrik Zobbe.

Han tvivler på, at eksterne investorer – eksempelvis pensionselskaber – kan hjælpe landbruget hurtigt ud af krisen.

»De vil kræve en konkurrencefyldt forrentning af deres kapital, hvilket igen fordrer, at bankerne accepte-

rer at sænke priserne på ejendommene og dermed tage tab. Desuden viser historien, at selvstændige landmænd generelt er villige til at nøjes med lavere løn og lavere forrentning af deres kapital end andre typer af investorer. Det taler for, at landmændene vil bevare ejerskabet i erhvervet,« mener Henrik Zobbe.

Unge landmænd driver en stadig mindre del af Danmarks landbrugsareal

I 2006 ejede eller forpagtede unge landmænd mere end en halv mio. hektar landbrugsjord i Danmark. Det tal er siden faldet 42 pct. til under 300.000 hektar

Kilde: Danmarks Statistik
JP-grafik: JANE NIELSEN

Grafikken viser, hvor mange hektar landmænd i forskellige aldersklasser ejer eller forpagter.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Under 25 år	9.995	10.175	11.314	3.154	3.264	2.321
25-29 år	65.936	61.396	65.342	41.157	34.191	23.165
30-34 år	164.351	143.315	125.703	105.914	126.912	83.499
35-39 år	265.826	249.472	223.003	186.975	246.777	186.282
I alt	506.108	464.358	425.362	337.200	411.144	295.267

ændrede ejerformer, er den unge fynbo helt sikker på, at han ønsker selveje, hvor landmanden sidder for bordenden.

»Der kan være muligheder for at lave nye modeller, hvor flere går sammen i driftsselskaber, eller at man i første omgang forpagter sig ind frem for at købe. Men jeg tror på, at landmanden, som driver bedriften, også skal være den reelle ejer,« fortæller Jacob Wrang Rasmussen i en pause fra forårets markarbejde på Sydlyn.

Støttet af Fødevareministeriet og EU

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Landmænd vil selv bestemme

Økonomiske vismænd anbefaler nye ejerformer i landbruget.

**JESPER OLESEN
LARS ATTRUP**

jesper.olesen@jp.dk
lars.attrup@jp.dk

En stor del af de danske landmænd er klar til at indgå i nye former for ejerskab – men de kræver dog alligevel fortsat selv at have den bestemmende indflydelse over bedriften. Ekspertter appellerer ellers netop nu til store ændringer i ejerskabet.

Landbrugets ejerform er til debat i lyset af den økonomiske situation samt en hastig strukturudvikling med færre og større bedrifter – samt deraf stigende behov for ny kapital. Senest har pensionskasser også meldt sig som interesserede i dansk landbrug.

Videncentret for Landbrug står bag en undersøgelse om landmændenes egen holdning til netop fremtiden for den historiske ejerform i erhvervet. Den nuværende lovgivning fastslår, at landmanden skal have bestemmende indflydelse, uanset hvem der er med i ejerkredsen.

Barriere for selskaber

Undersøgelsen baseret på svar fra 3.200 landmænd konkluderer bl.a., at den suverænt foretrukne form fortsat er selveje. Samtidig viser den, at der kan være et vist opbrud på vej i ejerformen. Især landmænd med de største bedrifter og en stor gruppe af de unge landbrugslever kan nemlig om nødvendigt godt acceptere alternativer til selvejet. Den foretrukne model er dog et

ejerskab sammen med andre landmænd. Og det er stadig afgørende med en bestemmende indflydelse.

Natur- og Landbrugs-kommissionen har netop afleveret en stribe anbefalinger til Folketinget om fremtidens landbrug. Den peger på, at landbrugslovens nuværende barrierer om selskabsdannelse må fjernes for at sikre ny kapital. Det betyder så, at regler om landmandens bestemmende indflydelse dermed falder bort. Vismændene i Det Økonomiske Råd er på linje og foreslår også, at begrænsningerne for landbrugs ejerskab blødes op.

»Landbrugene er indrettet med ofte kun en ejer og et par ansatte, men til gengæld aktiver i millionklassen. Det kan gøre det svært på egen hånd at rejse den fornødne kapital. De nuværende begrænsninger i den sammenhæng bør fjernes,« vurderer professor i økonomi ved Københavns Universitet Claus Thustrup Kreiner, en del af Det Økonomiske Råds formandskab.

Nej til kapitalfonde

Formand Martin Merrild i Landbrug & Fødevarer fastslår til gengæld, at landmanden selv fortsat bør have indflydelsen.

»Hvis man tror, at man får et godt landbrug ved at gøre landmanden til lønmodtager og lade fjerne kapitalfonde være ejere, begår man noget dumt. Der skal findes modeller, hvor landmanden er omdrejningspunktet,« mener Martin Merrild. Formanden peger bl.a. på, at flere landmænd kan arbejde sammen, partnerskaber og øget brug af forpagtning.